

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 221.
1939. szeptember 29., péntek

Redactor responsible:

SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă de editura ziarului Aradul Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Perioadice nr. 107-1938 Trib. Arad

Ribbentrop moszkvai tanácskozásai a nemzetközi érdeklődés tengelyében

Róma szerint az orosz fővárosban kiszélesítik a német-szovjet együttműködést, London és Páris új béke-offenzíva előkészítését látja a német külügyminiszter második moszkvai utazásában

Miközben a diplomaták tárgyalnak, tovább dörögnek a fegyverek

Berlin. A Német Távirati Iroda jelentése szerint a moszkvai tárgyalások csújtörtékön délután 4 órakor folytatódott Molotov külügyi népbiztos és Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter között. A megbeszélések után Molotov népbiztos díszbédet adott a német külügyminiszter tiszteletére.

Molotov külügyminiszter szerdai tanácskozása Salter eszt külügyminiszterrel Ribbentrop külügyminiszterrel történt tanácskozása előtt történt. A Német Távirati Iroda most azt jelenti, hogy az eszt küldöttséget, amelyet Salter külügyminiszter vezetett, szerdán este Molotov szovjet orosz külügyi népbiztos közvetlenül azután fogadta, hogy a Molotov-Ribbentrop megbeszélések befejeződtek.

A német külügyminiszter moszkvai utazása különben változatlanul a világpolitikai érdeklődés homlokterében áll. Találkozások és magyarázatok kerültek forgalomba és úgy találják fel a fővárosokban és a különböző országok sajtójában ezt a politikai találkozást, ahogyan azt saját célkitűzéseik vonatkozásában szeretnék, de végeredményében senki sem tudja, hogy miről tárgyalnak az immár szomszédossá vált két nagy birodalom ügyeinek intézői. Általában meglepetést várnak és jósolnak Ribbentrop moszkvai utjával kapcsolatban. Részben a Moszkva és Berlin közötti viszony feszültté válásának meglepetését, részben pedig az eddigi megegyezés keretét messze túlhaladó együttműködés, sőt szövetség fordulatát szeretnék megjósolni.

A moszkvai tárgyalások

Róma, London és Páris véleménye

Róma. Az olasz lapok első helyen közlik Ribbentrop moszkvai látogatásának hírére. Hangsúlyozzák, hogy ez a második utazás a német-szovjet együttműködés szélesebb körű kialakulását vonja majd maga után.

A Reuter-ügynökség diplomáciai tudósítója azt írja, hogy ez a látogatás a világot valóságos talány elé állítja. Kétséghelytelen tény, hogy a megbeszélésekre irányuló kezdeményezés Moszkvától ered. Ribbentrop német külügyminiszter egészen bizonyosan nem azért ment Moszkvába, hogy javaslatokat tegyen, hanem, hogy javaslatokat kapjon. Egyelőre nem tudni, hogy a moszkvai tanácskozásokon a Balkán-államokról, vagy pedig a Balkán-államokról van-e szó.

A Popolo di Roma londoni tudósítójának jelentése szerint az angol főváros politikai körében igen élénk figyelemmel kísérik Ribbentrop utazását. Egyesek azt hiszik, hogy Moszkvában béketervet dolgoznak ki, amelynek alapja az új Lengyelország helyreállítása lenne. Berlinben és Moszkvában általában úgy gondolják, hogy ez lenne az az érv, amellyel Németország ki akarja kényszeríteni a békét. Az olasz lap tudósítója szerint azonban Londonban és Párisban az a hangulat, hogy nem hajlandók semmiféle békétárgyalást folytatni és kijelentik, hogy az állandó hétköznapi életet, mint a gyengeség jelét látják, ami még inkább fokozná a nyugati nagyhatalmak vezető körében a háború végső folytatására való elhatározást.

Páris jelentés szerint a francia fővárosban is nagy feltűnést keltett Ribbentrop moszkvai látogatásának híre. Francia politikai körökben kétségtelennek tartják, hogy a német kormány Ribbentrop külügyminisztert a német érdekek megvédése céljából küldte Moszkvába. Egyesek szerint szó van német-szovjet katonai szerződés megkötéséről is. Mindenütt elismerik azonban, hogy a Szovjet ténylegesen ura a közép-európai helyzetnek. A francia sajtó egyrésze lehetségesnek tartja azt is, hogy Ribbentrop a Szovjet vezetőivel feltűnést keltő béketervet akar kidolgozni. Ezt a tervet rövidesen a demokráta hatalmak elé terjesztik. A párisi lapok szerint azonban ez sem lesz semmiféle hatással Páris és London magatartására. A Petit Parisien is úgy tudja, hogy Németország és a Szovjet végső békeoffenzívára készülnek Franciaország és Anglia ellen. A Jour szerint a szovjetkormány ki akarja használni Németország elfoglaltságát és vissza akarja szerezni a cári Oroszország határait.

Többórás megbeszélést folytatott Stalinnal és Molotovval a német külügyminiszter

Moszkva. Ribbentrop német külügyminiszter tegnap este gróf Schullenberg német nagykövét jelenlétében több órás megbeszélést folytatott Stalinnal és Molotovval. Jelen volt még Potemkin helyettes külügyi népbiztos is. A megbeszéléseket ma folytatják. Moszkvai köztudásban arra számítanak, hogy a tárgyalások hosszabb ideig fognak tartani, mert a megbeszélésre váró kérdések száma igen nagy. Ribbentrop előreláthatólag szombatig marad Moszkvában.

A Hamburger Fremdenblatt megállapítása szerint Ribbentrop második moszkvai utjának célja tisztán politikai természetű. Nagyon fontos az utazással kapcsolatban az a körülmény is, hogy a török külügyminiszter szintén

Moszkvában tartózkodik. A Moszkvai megbeszélések világosan igazolják, hogy az angol bekerítési politika elvesztette jelentőségét. Az a tény, hogy Anglia a Balkán államokra gyakorolt befolyását is elvesztette, igazolja Németország cselekvési szabadságát. Chamberlain egy szóval sem emlékezett meg Mussolini erőfeszítéseiről az igazságos béke helyreállítására. Páris és London ne képzeljék azt, hogy Mussolini akciója felett el lehet sikítani. Európa népei ép úgy mint a világ többi népei már megértik ennek a háborúnak a lényegét. A nyugati demokráta hatalmak nem rendelkeznek olyan erőforrásokkal, amelyek alkalmasak arra, hogy a Versaillesben létesített Lengyelországot ismét felépítsék.

Saracoglu és Ribbentrop találkozója

Róma. A Giornale d'Italia szerint Ribbentrop külügyminiszter moszkvai látogatása bizonyítéka Berlin és Moszkva szoros együttműködésének. Német politikai körök véleménye szerint új európai rend van kialakulóban és Stalin, Ribbentrop és Molotov ez alkalommal beszélnek meg a lengyel népegységi területek politikai különválását. A Tribuna szerint Saracoglu török külügyminiszter a mai nap folyamán találkozni fog Ribbentroppal.

Itt írjuk meg, hogy moszkvai török nagykövetség tegnap este estebédet adott Saracoglu török külügyminiszter tiszteletére, aki mint ismeretes, Moszkvában tartózkodik. Az estebéden megjelent Molotov külügyi népbiztos és Vorosilov tábornok, a szovjet haderő főparancsnoka is.

Aggodalom Törökországban

Ankara. (Rador.) A Havas ügynökség jelenti: Ribbentrop moszkvai látogatása nagy megdöbbenést keltett széles körökben. Általában azt hiszik, hogy a Törökország által kitűzött külpolitikai irányvonalról nem fognak eltérni még előre nem látható események következtében sem.

Japán-orsz tárgyalások Moszkvában

Moszkva. Togo moszkvai japán nagykövet ismét tanácskozott Molotov külügyi népbiztossal. A tanácskozáson a szeptember 14-én megkötött japán-szovjet megegyezésből származó ügyeket vették tárgyalás alá. Mint ismeretes, ez a megállapodás a határincidensek kiküszöbölésére vonatkozik.

Waldemarás titokzatos utja

Kaunas. (Rador.) Waldemarás, a litván köztársaság volt elnöke, aki augusztus végén tért vissza Franciaországból és akinek Jarusajban, mint kényszerlakhelyen kéne tartózkodni, tegnap Kaunasba érkezett és a Metropol hotelben szállt meg. A litván közvéleményben ez az esemény nagy feltűnést keltett.

Erőszakos rendszabályok előtt?

Moszkva. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: A 'Metallist' nevű szovjetközös elsüllyesztésének itteni külföldi körök véleménye szerint az lesz a következménye, hogy a Szovjet erőszakos rendszabályokat fog foganatosítani Esztországban. Nem hivatalos megállapítás szerint a szovjetkormány kényszeríteni fogja Esztországot, hogy a Bagoa és Cosa szigeteket engedje át a Szovjetnek, amelyeknek stratégiai szempontokból igen nagy fontossága van.

Valószínűnek tartják, hogy Moszkva olyan

megállapodást köt Esztországgal, amely alkalmas az elosztásra az aggályt, amelyet Oroszország felől Esztországra semlegessége tekintetében. Hír szerint Moszkva elhatározta, hogy az eszt vizeire ezentúl a szovjet hadiflotta az eszt hadihajókat közösen ellenőrzi.

Ismét visszatért Tallinba azt eszt külügyminiszter

Talin. Az eszt külügyminiszter sürgősen visszatért Tallinba, hogy tanácskozzék az eszt kormány tagjaival azokról a kiegészítő javaslatokról, amelyeket a szovjetkormány bé akar vétetni a kereskedelmi szerződésbe. Az eszt hatóságok a legnagyobb titokzatsággal kezelik a javaslatok tartalmát. Illetékes helyen kijelentik, hogy a javaslatokkal kapcsolatban szárvra kelt híresztelések és feltételek teljesen alaptalanok. Hír szerint SELTER külügyminiszter holnap ismét visszautazik Moszkvába és ezúttal magával viszi ULENAIT, az eszt képviselőház elnökét,

A Stefani-ügynökség jelenti: Eszt mértékadó körökben szerencsétlen véletlennek tartják, hogy ismeretlen tengeralattjáró a Nerva-öbölben akkor süllyesztett el egy orosz hajót, amikor Selter külügyminiszter Moszkvában tartózkodott.

aki a tallini egyetemen a nemzetközi jog tanára, továbbá egy eszt képviselőt, egy szenátort és a moszkvai eszt követet.

Moszkva. (Rador.) SELTER eszt külügyminiszter csütörtök délután még Moszkvában volt. Az eszt követség SELTER külügyminisztere moszkvai tevékenységéről nem adott ki nyilatkozatot. A Havas ügynökség levelezője megerősítetlen hírt közöl, amely szerint Moszkvában azt beszéltek, hogy a közeljövőben katonai szövetség jön létre Szovjetország és Esztország között.

II.

Varsó elfoglalása előtt

A lengyel városparancsnok drámai jelentése

Varsó. A városparancsnokság a következőket közölte Varsó rádióállomásán keresztül:

— A küzdelmet 1939. szeptember 26-án délután hat óráig folytattuk. A küzdelem utolsó napjain is teljes erővel folytatódott a harc és léghárfító ágyúink tizenhárom német repülőgépet lőttek le. A huszonegy napos küzdelem alatt összesen 168 német repülőgépet lőttünk le vagy tettünk harcképtelenné.

— A német tüzéség szakadatlan pergőtűze következtében Varsó romhalmazzá változott. A főváros épületei helyén a pusztulás uralkodik. A német ágyutűz és légitámadás következtében elpusztultak a vízművek és megszűnt a vízellátás. Elpusztultak a villamosági művek és Varsónak nem volt világitása sem. Tizenkilenc kórházat az ágyulövedgek teljesen szétromboltak, a sok ezer, kezelés alatt álló sebesült meghalt. Az összes templomok elpusztultak. A helyzet kétségbeesélyé vált. A víz hiánya miatt járványok kitöréséről kellett tartani. A lakosság retentelen szenvedései mely hatással voltak a katonai parancsnokságra, amely súlyos felelőssége tudatában volt, látva a lakosság nagy áldozatkészségét, amely mindent megtett, hogy a harc tovább tartson, ezeknek a súlyos körülményeknek a hatása alatt a parancsnokság huszonegy óras fegyverszünetre tett előterjesztést a német katonai parancsnokságnak. A német parancsnokság részéről válasz még nem érkezett, de a főváros elleni ostrom megszűnt. Várjuk az értesítést.

Varsó védőnek utolsó rádió üzenete

Varsó. Szerda délután 6 órakor szólalt meg utoljára a varsói rádióállomás.

— A harcot nem folytathatjuk — szölte az utolsó üzenet. — A további küzdelem pestist és más ragályokat eredményezne és a főváros teljesen elpusztul. A harc így céltalan. Varsó védőinek hősiességét a történelem fogja megőrizni. A támadókkal fegyverszünetben egyeztünk meg.

Starzinky. Varsó polgármestere rádióon közölte meg a világháborúban ostromlott Verdun polgármesterének biztató üzeneteit, majd így búcsúzott:

— Viz nélkül, élelem nélkül és a legszükségesebb eszközökből kifogyva adjuk fel Varsó védelmét.

Berlin. A német sajtó kiemeli Varsó feltétel nélküli megadásának jelentőségét. A Berliner Börsenzeitung megemlíti, hogy

a Varsóért folyó harcok az utóbbi hetek eseményeinek drámai része volt.

Annak a harcnak általános szempontból nem tudnánk megmondani nagyobb jelentőségét. Németországot ezzel csak arra akarták kényszeríteni, hogy súlyos és hosszú harcot folytasson Varsó elfoglalásáért és ezt Németország ellen propagandára tudták volna kihasználni. A német csapatok gyors beavatkozása azonban véget vetett ennek a kísérletnek. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy

Varsó elfoglalásának napja Lengyelország számára is új ut kezdetét jelentheti.

Berlin. A véderő főparancsnokság jelenti: Keleten csapataink zöme tervszerűen átlépte a demarkációs vonalat. A San folyótól keletre lejőlt harcok során összesen 500 tisztet és 6000 katonát fogtunk el. A 41-ik hadosztályon kívül a

lengyel határvédelmi hadtest parancsnoka, ezenkívül pedig a 6-ik és 7-ik dandár parancsnokai vezénkarukkal együtt fogságba estek. Varsót a szükséges kérdések elintézése után valószínűleg szeptember 29-én szálljuk meg.

Szerdán délelőtt a Modlin-erőd parancsnoka is felajánlotta az erőd átadását.

Lloyd George véleménye...

London. Lloyd George volt miniszterelnök a londoni lengyel nagykövethez intézett levelében kijelenti, hogy az angol nép nem hajlandó áldozatokat hozni azért, hogy újból hatalomra juttassa azt a lengyel rendszert, amelyet a jelenlegi lengyel kormány képvisel. Majd hevesen támadja levelében a lengyel kormányt, mert az elmenekült és magára hagyta a hősiessé ellenálló lengyel hadsereget. Ezután utal a londoni lengyel nagykövetnek Lloyd George egyik cikkére adott válaszára és „sértőnek” mondja a párhuzamot, amelyet a lengyel nagykövet Belgium helyzetével vont. Befejezésül Lloyd George megállapítja, hogy Angliának nem áll módjában beváltani az oroszok támogatása nélkül a Lengyelország iránt vállalt kötelezettségeit.

Nem érte légitámadás Kiel kikötőjét

Berlin. (Rador.) A külföldi sajtó képviselőinek alkalmat adtak arra, hogy Kiel kikötőt meglátogassák. Az angol hivatalos közlemények arról számoltak be, hogy itt légitámadást hajtottak végre. A külföldi újságírók megállapították, hogy az angol hírek alaptalanok. Soha ellenséges repülőgépek nem jelent meg a kieli kikötő felett. A város lakossága rendkívül csodálkozott amikor megtudta, hogy bombázási hírek kerültek forgalomba.

III.

Ellenségeskedések és védekezések

Német támadás Saarbrückennel

Páris. (Rador.) Szeptember 28-án reggel a francia főparancsnokság a következő közleményt adta ki: Az éjszaka általában nyugodt volt.

Saarbrückentől nyugatra az ellenséges támadást visszaverték.

A kereskedelmi tengerészet újból megkezdte szokásos tevékenységét, amelyben a haditengerészet segíti.

Szeptember 27-én délután a francia és az angol repülők együttműködve több ellenséges vadász-repülőgépet lelőttek.

A felderítő gépek az éjszaka folyamán folytatták működésüket.

A Havas távirati iroda katonai tudósítója a következőket jelenti: A francia arcvonalon a gyalogság hadműveletei még nem alakultak ki, viszont nem lehet ugyanezt mondani a légi hadműveletről.

A szövetséges légi erők támadásai területi szempontból is egyre jobban kifejlődnek.

Az angol-francia légi erő egyre inkább érezteti hatását a nyugati arcvonalon, ugyanakkor pedig erős nyomást gyakorolnak a német légi haderőre. Tudvalevően a német repülőgépek közül sok megsemmisült Lengyelországban, mások pedig javításra szorulnak. Ezt

a helyzeti előnyt most kihasználják a szövetségesek.

Az angol és francia vadászrepülőgépek a Siegfried vonal felett több ízben is harcra bocsátkoztak a német vadászrepülőgépekkel, amelyek közül tegnap többet lelőttek. A leglényegesebb feladatuk azonban a felderítő repülőgépeknek volt.

A francia repülőgépek mélyen behatoltak Dél-németországba és keleti irányban is mélyen repültek, különösen az országutakat és vasutakat figyelték meg.

Ezek a megfigyelések módot adnak a francia főparancsnokságnak arra, hogy képet alkosson a németországi forgalomnak ezen a vidéken való lebonyolításáról.

Páris. (Rador.) Az egyetlen esemény, amely a nyugati arcvonal nyugalmát megzavarta, az a támadás volt, amelyet a német Saarbrückentől keletre intéztek a francia állások ellen.

A német hadvezetőség az ilyen támadásokkal minden valószínűség szerint az arcvonal különböző helyein tapogatózni akar, hogy levonhassa ebből a francia főparancsnokság szándékairól a következtetéseket.

A tegnapi támadást, miként az eddigieket is, a tüzéség és az automatikus fegyverek visszaverték.

Berlin. A német hadvezetőség jelentése szerint a nyugati hadszíntéren csak kisebb feladatok tevékenységei folytak és hogy

a német léghárfítók Saarbrückennel lelőttek egy francia repülőgépet.

Ezután a jelentés megerősíti, hogy kedden délután a német repülők bombázásaikkal az Északi tengeren elsüllyesztettek egy angol repülőgépanyahajót és súlyosan megrongáltak egy angol cirkálózt.

Ismét röpcédulákkal „bombáztak” az angol repülőgépek

London. A Daily Express közli, hogy az angol katonai repülőgépek szerdán este ismét felderítő repülést végeztek Németország északi és nyugati részén és ez alkalommal ismét röpcédulákat szórtak le, városokra és falvakra.

London. (Rador.) Szerda éjjel több angol repülőgép jelent meg Nyugatnémetország felett és ez alkalommal is nagymennyiségű röpcédulákat dobtak le.

Anglia „áldozati költségvetése”

London. (Rador.) Anglia háborús költségvetésének hatalmas méretei nagy meglepetést keltenek az Alsóházban, mert senki sem számított arra, hogy az adókat így nagy mértékben fogják felemelni. Az első meglepetésből felőcsúszva

a képviselők pártkülönbség nélkül elismerték, hogy e rendkívüli időben a legnagyobb áldozatkészségre van szükség és ezt az áldozatot egyformán meghozza mindenki.

A két milliárd font sterlinges költségvetés azt jelenti, hogy Anglia kimeríthetetlen gazdasági források felett rendelkezik és ennek egyben kielégítő eredményei is lesznek, mert

Németország és az egész világ tudomásul veheti, hogy a jövőben is határtalan áldozathozatalra készül fel Anglia lakossága.

A Manchester Guardian jelentése szerint az új pénzügyi intézkedések bizonyítékát szolgáltatják annak, hogy Anglia minden áldozatot meghoz a végső győzelem érdekében. A Daily Herald szerint Anglia mozgósította pénzügyi forrásait is egy hosszú háborúra.

Ottava. (Rador.) A kanadai kormány törvényrendeletet adott ki, amely megtiltja a réznikkel, cink, vas, acél és más nemzetvédelmi célokra felhasználható fémek kivitelét.

A windsori herceg Franciaországban megkezdte a katonai szolgálatot

Berlin. A Deutsche Allgemeine Zeitung jelentése szerint a windsori herceg megkezdte a katonai szolgálatát, még pedig Franciaországban. A herceg új nevet vett fel, amelyet azonban nem közöltek a nyilvánossággal. A herceg egy kastélyban szállt meg.

Portugália London és Páris mellé áll?

London. (Rador.) Portugália jóindulatú semlegessége Anglia iránt most már a német birodalommal szembeni ellenséges magatartásá vált. Ennek oka az, hogy a németek a Szovjetunióval kötöttek egyezményt. SALAZAR köztársasági elnök tengerészeti intézkedéseket fogantatott a szövetségesek megsegítésére.

Bombamentes fedezékbe helyezték el a franciaországi bacillustelepeket

Páris. A különböző oltóanyagok számára szükséges mikrobákat és bacillusokat bombamentes óvóhelyekre szállították, mert ha vélet-

lenül bombatalálat érné a laboratóriumokat, úgy váratlanul borzalmas bacillusháború törne ki. A Pasteur-intézet, de valamennyi más intézet is tanulmányozta annak lehetőségét, miként védekezhetnek egy ilyen szerencsétlenség esetén. Párisból már a háború kitörésének napján elszállították az összes bacillustenyésztő állomásokat.

Újabb behívások Belgiában

Brüsszel. Hivatalos jelentés szerint október elsejére újabb tartalékosokat hívtak be. A behívottak kiegészítik a szállítási és forgalmi csapategységeket.

Egy tehén felrobbantott egy hidat a német-luxemburgi határon

Brüsszel. (Rador.) A német-luxemburgi határon Oesling közelében egy hid a levegőbe repült mivel a hidon nagymennyiségű robbanóanyag volt. A robbanás tragikus okból következett be: egy tehén ment át a hidon és rövidzárlatot okozott, aminek következtében a hid a levegőbe repült.

IV.

A tengeri háború

Hitler meglátogatta a német tengeralattjáró hajóhadat

Wilhelmshafen. HITLER kancellár csütörtökön váratlanul Wilhelmshafenbe érkezett, ahol meglátogatta azokat a tengeralattjárókat, amelyek a legutóbb lefolyt nagyszabású harcokból most tértek vissza. A kancellár köszönetét fejezte ki a tiszteknek és legénységnek, azért a hősiességért, amelyet a támadások során tanúsítottak. Ezután a tengeralattjáró tisztségek elmondották HITLERNEK a harcok lefolyását és részletesen ismertették az elért sikereket.

Légítámadásokkal akarnak döntő csapást mérni az angol hajóhadra a németek

London. (Rador.) A Havas hírszolgálati iroda jelenti:

A németek abban reménykedtek, hogy döntő eredményeket sikerül elérniök az angol hadihajók ellen intézett erőteljes légi támadásokkal.

Az angol haditengerészet azonban bebizonyította, hogy teljesen felkészült ilyen harcokra és minden eshetőségre el van látva ilyen fegyverekkel.

Minden angol hadihajón léghárító ágyuk vannak, úgy hogy az ellenséges gépeknek rendkívül magasan kell repülniök és nem tudják eltalálni az angol hajókat,

amelyek cikk-cakkban folytatják útjukat. Az angol vadászpilóták is résztvesznek a harcban és az ellenség feladatát rendkívül megnehezítik.

Páris. (Rador.) A Havas ügynökség jelenti: Katonai és tengerészeti körökben nagy érdeklődést tanúsítanak 20 német repülőgép sikertelen támadása iránt, amelyet az angol tengeri haderő ellen vittek véghez. Hangsúlyozzák, hogy

ez volt az első eset, hogy egy bombavető repülőraj harcba bocsátkozzék egy hajórajjal.

Diplomáciai körökben is nagy jelentőséget tulajdonítanak az eseménynek és felemlítik, hogy különböző nemzetközi értekezleteken az angol és francia szakértők hangsúlyozták a hadihajók fontosságát azzal a felfogással szemben, amely a repülőgépek felsőbbségét akarta bizonyítani. A mostani harc az angol-francia álláspont helyességét igazolta.

London. A tájékoztató minisztérium közli: A Royal Scepter nevű 6000 tonnás angol gőzöst német buvárhajó megtorpedózta. A hajó elsüllyedt. A legénység 32 tagját kimentették. James Gayn, a hajó kapitánya meghalt. Négy tengerész, mikor a süllyedő hajót elhagyták, ágyulövészekről sebesüléseket szenvedtek.

Hetvenezer tonna lefoglalt áru

London. (Rador.) A tájékoztató minisztérium beszámol a legutolsó héten az angol ellen űrés alá került hadicsempészárúkról. Összesen hetvenezer tonna árut foglaltak le, a melyből 23 ezer tonna vasérc, 14 ezer tonna

petroleumtermék, 7 ezer tonna mangánérc, 7500 tonna olajosmag, 6000 tonna baoxid, 2600 tonna takarmány, 2800 tonna különféle élelmiszer, 1000 tonna zsirnemű stb. Mint vegyicikkek: bőr, gyapjú, gyapot, és így tovább. Valamennyi árut visszatartották, miután kiderült, hogy Németország számára szóló küldeményekről van szó.

Elsülyesztett és lefoglalt hajók

Oslo. (Rador.) A Nyland nevű 3325 tonnás svéd hajót a norvég vizeken tuli tengerrészen elsülyesztették. A Havas ügynökség úgy tud-

ja, hogy egy külföldi tengeralattjáró torpedózta meg a svéd hajót, amelynek 28 főnyi személyzetét megmentették.

Tokio. (Rador.) Tengerészeti körökben aggodalom uralkodik a kanadai Empress of Russia nevű hajó sorsa miatt, amelynek már két nappal ezelőtt be kellett volna futnia a yokohamai kikötőbe. Az árut és utasokat hozó hajó szeptember 16-án indult a Vancouverből. Még mindig abban reménykednek, hogy a hajó nem süllyedt el, hanem esetleges tengeralattjáró támadás megelőzése végett, óvatosságból nem jelöli meg pontos helyét szikratávíróval.

Stokholm. Svédország legszebb és legnagyobb luxushajóját, a 20.000 tonnás fehérre festett Kungsholm motoros hajót, amely Amerika felé bonyolította le a személyforgalmat, az angol hatóságok lefoglalták és egyik angol kikötőbe kísérték. A londoni svéd követ érélyes tiltakozást jelentett be az angol kormánytól.

Németország eladásra kínálja a semleges kikötőkben tárolt gabonáját

Belgium. Német részről nagymennyiségű gabonát kínáltak eladásra Belgiumnak. Hír szerint azt a készletet szeretnék eladni, amely most semleges kikötőkben tárolva van. Berlini jelentések szerint a német gyárak továbbra is szállítják azokat a repülőgépeket, amelyeket Románia és Bulgária rendeltek. Romániába tegnap 7 repülőgépet és Bulgáriába 2 repülőgépet szállítottak el. — Románia, Bulgária és Svédország számára további megrendelések gyártása is folyamatban van.

Délamerikai államok tiltakozása a hadi-dugáru lista ellen

Panama. (Rador.) A panamerikai értekezlet bizottságai tegnap folytatták a munkát. Az Argentínai, Uruguayi, Brazíliai és Chilei köztársaságok delegátusai javaslatot terjesztettek be és ebben tiltakoztak, hogy Németország, Franciaország és Anglia hadi-dugáru listát állítottak össze, mert ezzel meggáolják a semleges országok kereskedelmét. Az amerikai kikötőkben ugyanis ötven német kereskedelmi hajó tartózkodik és egyesek ezen gőzösök megvétele javasolták, mások pedig elkobozásukat, hogy ilyen módon kártalanítsák magukat a Németország által ki nem fizetett rendelményekért.

V.

Új szövetségek vajudása

Az Európai Egyesült-Államok megalakításának terve az angol alsóházban

London. (Rador.) Az alsóházban tegnap az egyik képviselő azt a kérdést vetette fel, hogy hajlandó-e Anglia az Európai Egyesült-Államok megalakítása érdekében tárgyalásokat kezdeményezni. Butler külügyi államtitkár a következőkben válaszolt erre a kérdésre:

— Chamberlain miniszterelnök a kormány nevében leszögezte, hogy egy olyan nemzetközi

zi rendszert kíván meghonosítani, amely állapotulna és célja az lenne, hogy a háborút elkerüljék és minden nemzetközi kérdést békés úton rendezzenek. Nem hiszem azonban — folytatta a külügyi államtitkár — hogy Anglia szempontjából kívánatos lenne a jelen körülmények között újabb kötelezettségeket vállalni.

Az olasz-görög megegyezés jelentősége

Róma. A Stefani ügynökség jelenti: Az olasz-görög megegyezés egész Görögországban kitűnő hatást keltett. A lapok kiemelik, hogy az egész balkáni helyzet enyhülése szempontjából igen nagy fontosságú a megegyezés. A megegyezés, mondják Athénban, még azokban a katonai körökben is helyreállította a bizalmat Olaszország iránt, amelyek eddig a külföldi propaganda következtében bizalmatlanságot tápláltak. Most már ezek a körök is elismerik, hogy Olaszország magatartása Görögország irányában a legjobb akaratú és hogy a Duce őszinte védelmezője a békének.

Lipót belga király hősei

Brüsszel. (Rador.) Lipót belga király tegnap a katonai kórházban meglátogatta azt a repülő altisztet, aki egy angol repülőgéppel

folytatott harca során megsebesült. Az uralkodó a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki a sebesültet. Ugvancsak ezt a kitüntetést kapta Jenotte őrmester, aki egy angol repülőgép üldözése közben megsebesült. A király ezután megtekintette azt a hatalmas angol bombavető gépet, amelyet a légiharcok során leszállásra kényszerítettek.

URANIA Telefonelővét: 12-32.

Ma: nagyszabású kettős premierműsor!

I. „AZ ÜLDÖZÖTT”

Izgalmas kalandorfilm a híres „6 uccagyerekek” Szébb mint a „Fiúk városa”.

II. „POLTAVA” a szovjet orosz film.

5 órától folytatólagosan

**NEURALGIA
FEJFAJÁS
HÜLES ELLEN**

**ANTINEURALGIC
JAVNOL**

*Kapható gyógyszerárakban
és drogueriákban.*

Ujabb intézkedések a polgári légvédelem megszervezésére

Tizenhattól ötvenöt évig mindenki köteles évente két napot dolgozni a légórtalom érdekében
Kötelező a kiképzőtanfolyamok látogatása és a hatóságok által megállapított légvédelmi szervezetekben való részvétel

Bucurestből jelentik: A légügyi és tengerészeti minisztérium a következő közleményt adta ki:

A Monitorul Oficial múlt év március 6-iki számában megjelent az ország területének aktív és passzív légvédelméről szóló törvény. Abból a korból, hogy ennek a törvénynek alapelveit az ország egész lakossága jól ismerje, az alábbiakban a következőket közöljük:

1. Az aktív és passzív légvédelem kötelező és azt a légügyi és tengerészeti minisztérium vezeti, mely megadja a szükséges utasításokat.
2. A légügyi minisztérium határozatait úgy a katonai, mint a polgári személyek tudomására hozzák a légvédelmet illetően.
3. Minden autonóm intézmény, helytartósági, megyei, községi intézmény, ipari vállalat, ingatlan, vagy nyilvános helyiség tulajdonosa stb. köteles saját költségére megszervezni a hozzá tartozó helyiség személyzet, anyagok és berendezések passzív légvédelmét. Minden állampolgárnak kötelessége azokról a szükséges intézkedésekről gondoskodnia, amelyekkel a gázháború veszedelme ellen védekeznek.
4. Az ország polgárai kötelesek résztvenni az aktív és passzív légvédelem különböző szolgálataiban, amint alább következik:
  - a) Minden 16-35. év közötti ép polgár köteles évente két napon át a légvédelem érdekében dolgozni. Az ilyen nyári munkában mindenki foglalkozásával kapcsolatban vesz részt.
  - b) Minden 7-60. év közötti polgár, nemre való tekintet nélkül, köteles évente 24, vagyis havonta két légvédelmi előadásra részt venni, hogy megtanulja az aktív és passzív légvédelemhez szükséges felszerelések kezelését.
  - c) A többi lakosok a szükséges 24 előadást azokban a központokban hallgatják, ahol azokat a város, illetve a község vezetősége megrendezi.
  - d) Minden 16-55. év közötti lakosnak részt kell vennie a községi és megyei hatóságok által megállapított légvédelmi szervezetekben és alakulatokban. Ez a kötelezettség csak azokra a lakosokra vonatkozik akiknek a hadseregben nincs más beosztásuk.
  - e) Azok a személyek, akik valamely légvédelmi alakulathoz nem tartoznak, nem közölhetik másokkal a szolgálataikra vonatkozó adatokat.
5. A községi hatóságok által kiállított bizonyítványok, amelyek betegséget, vagy „vis maior”-t igazolnak, ideiglenes, vagy végleges mentességet biztosítanak a légvédelmi szolgálat alól.
6. Senki sem vehet részt a légvédelmi szolgálatban, ha előzetesen nem hallgatta meg a légvédelmi előadásokat.
7. Az összes háztulajdonosok, nyilvános helyiségek, ipari és kereskedelmi vállalatok tulajdonosai kötelesek engedélyezni az épület külsőjén, a föld alatt, az épület helyiségeiben, tetőzeten, udvarán, kertjében lefolytatandó olyan munkálatokat, amelyeket az általános légvédelem érdekei szükségessé tesznek, anélkül, hogy kártérítést kérhethének.
8. Az új házak építésekor, vagy a régiak felújításakor szem előtt kell tartani a légvédelmi szempontokat.
9. A mérgező, valamint gyújtó bombák ellen az egész ország területén a következőképpen kell védekezni:
  10. Minden új építkezésnél gondoskodni kell a légvédelmi fedezékről, amely legalább 100 kg-os bombák és a gázok ellen menedéket kell nyújtson. A házak tetőzetét és padlását meg kell védeni a gyújtóbombák ellen. Mindazon köz-, vagy magán-épületeket, amelyeket fontos nyakokon, vagy utkereszteződéseknél emelnek, valamint a már meglévő ilyen épületek is a fentiekben körvonalazott légvédelmi fedezékekkel kell rendelkezzenek. Ezek a lég-

védelmi fedezékek olyan nagyok kell legyenek, hogy egyharmaddal több személy férjen be a fedezékekbe, mint a házak lakóinak száma.

11. Abban az esetben, ha a fent megnevezettek,

vagyis a különböző intézmények, vállalatok és háztulajdonosok az előírt légvédelmi munkálatokat nem hajtják végre, a légügyi és tengerészeti minisztérium a munkálatokat a községi előlíjáróságok utján elvégeztetheti a tulajdonos költségére.

12. Az ország összes lakosai, intézményei vállalatjai kötelesek a légvédelmi gyakorlatok alkalmával előírt utasításokat pontosan követni.

13. Azokat, akik olyan felszereléseket és berendezéseket, amelyek a légvédelmet szolgálják törkéteszik, 1 évtől 5 évig terjedő elzárással és 10 ezer től 100 ezer leig terjedő bírsággal sújtják, még abban az esetben is, ha a szóban levő berendezések saját tulajdonukat képezik. Azokat pedig, akik a légvédelmi utasításokat nem tartják be, az előírt munkálatokat nem végzik el, vagy szabotálják 6 hónaptól 2 évig terjedő elzárással és 5 ezer től 50 ezer leig terjedő bírsággal sújtják. Azokat, akik ha nagyobból, vagy rossz akaratból nem követik a hatóságok utasításait a légvédelmi gyakorlatok alkalmával, vagy pedig a légvédelmi előadásokról hiányoznak, 500-tól kétezer leig terjedő bírsággal sújtják, visszaesés esetén pedig egy naptól egy hónapig terjedő fogsággal büntetik. Azokat, akik a hatóságok által kifüggesztett légvédelmi intézkedéseknek nem tesznek eleget a légvédelmi gyakorlatok idején, 200-tól 1000 leig terjedő bírsággal sújtják. Azokat, akik légvédelmi felszereléseket gyártanak, vagy pedig a légvédelem terén működnek anélkül, hogy erre a légügyi és tengerészeti minisztériumtól engedélyük lenne, hat hónaptól két évig terjedő elzárással és 100 ezer leig terjedő bírsággal sújtják. Azokat, akik úgy bonyolítanak le építkezéseket, hogy ezekre nem kéri a városok légvédelmi hatóságainak engedélyét, vagy pedig nem a törvénynek megfelelő védelmi munkálatokat folytatnak, hat hónaptól két évig terjedő elzárással és 100 ezer leig terjedő bírsággal sújtják. Azokat pedig, akik a légvédelemmel kapcsolatos intézkedéseket idegen ügynek tekintik, a büntető törvénykönyv alapján büntetik.

LAPZÁRTA:

Argesanu tábornok, miniszterelnök lemondott

Argetoianu az új kormányelnök

A kormány új tagjai letették az esküt

Bucurestből jelentik: Argesanu tábornok-miniszterelnök a csütörtök délután megtartott miniszteri tanácsülésen bejelentette lemondását és el is búcsuzott a kormány tagjaitól. Őfelsége II. Carol király Argetoianu királyi tanácsost bízta meg a kormányelnökség átvételével és az új kormány még az esti órákban meg is alakult. Valamennyi eddigi miniszter megtartotta eddigi tisztségét, kivéve Titeanu Eugen propagandainyilalmi miniszter képez, aki szintén benyújtotta lemondását és akinek helyére az Uralkodó miniszteri minőségben Radian Alexandru nevezte ki. Változás történt a belügyi tárca vezetésében is, amennyiben Otescu eddigi constantai királyi helytartó vette át a belügyek intézését, Gabriel Marinescu pedig, az eddigi belügyminiszter a közrendészeti minisztériumot irányítja. Giurescu királyi helytartót a Nemzeti Ujlászületés Frontjának szervezési miniszterévé nevezték ki, az újonnan létesített tárca élére. Új miniszterelnökségi államtitkárt neveztek ki Filipo Augustin személyében. Az új kormányelnök a kormány új tagjai még az esti órákban le is tették a hivatali esküt.

Öszentsége a pápa nem kezdeményezett új békeakciót

Róma: Azokkal a hírekkel szemben, amelyek szerint XII. Pius pápa a londoni és párisi kormányokkal egyeztetésben, a Vatikánban kijelentik, hogy a pápa nem kezdeményezett új békeakciót.

Elfogadta az U. S. A. szenátusa a semlegeségi törvény módosítását

Washington: Az amerikai szenátus csütörtökön mintegy három órát tartó tanácskozás után elfogadta az ugyanevezett Pittmann-féle javaslatot, amely a fegyverszállítási tilalom feloldását jelenti. A szavazáson 16:7 szavazataránnyal hagyták jóvá a javaslatot. Három demokrata képviselő a javaslat mellett foglalt állást, azonban fenntartották maguknak a jogot, hogy később részletesebben nyilatkozzanak. A szenátus hétfőn kezdi meg a javaslat általános vitáit.

Újra megkezdik az angol-orosz kereskedelmi tárgyalásokat?

London: (Rador.) Maiszky londoni szovjet követ szerdán megbeszélést folytatott Halifax lord angol külügyminiszterrel és átadta a moszkvai kormány válaszigyzékét az angol jegyzékre, amelyben a brit kormány felvilágosítást kért Moszkvától a szovjet-lengyelországi katonai akciójára vonatkozólag. A Daily Telegraph úgy tudja, hogy az orosz kormány azt válaszolta, hogy egyelőre nem tud végleges nyilatkozatot

tenni ebben az irányban, mivel a szovjet katonai akcióit Lengyelországban olyan események kísérik, amelyeket Moszkva nem ellenőrizhet.

A lap azt is tudni véli, hogy Halifax lord megkérdezte volna az orosz követet, milyen volna a szovjetkormány álláspontja az angol-orosz kereskedelmi tárgyalások újrafelvétele esetén.

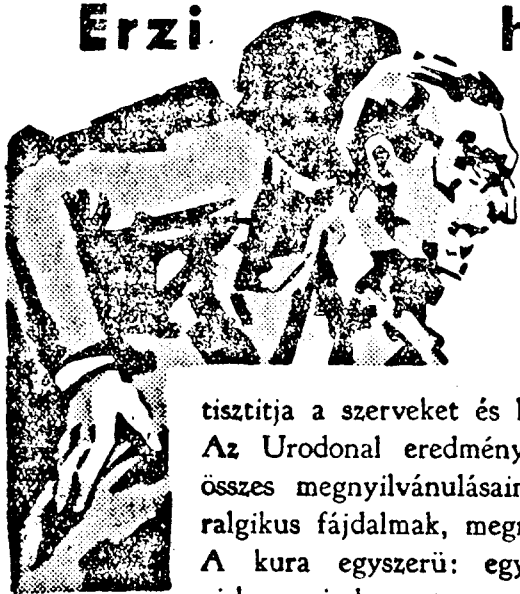
CORSO 8, 5, 7.15 és 9.30 órákor
Idegtépően izgalmas, csak erős idegzetűeknek!
UTOLSO GANGSTER EDWARD G. ROBINSON
Szines Walt Disney
Délután 3 órákor olcsó helyárrakkal: Greta Garbó „MARIA WALEWSKA”

Érzi, hogy öregszik...

Veséi rendetlenül működnek és mind gyorsabban vannak reumás rohamai.

Az Urodonal rövid idő alatt legyözi mizedt, mert ez a tulajdonképeni általános fertőtlenítő szer. Eltávolítja az összes mérgező lerakódásokat, gyökeresen meg-

tisztítja a szerveket és helyreállítja normális működésüket. Az Urodonal eredményes hatást fejt ki az artritiszus összes megnyilvánulásainál, reuma, köszvény, zsába neuralgikus fájdalmak, megrén stb eseteiben. A kúra egyszerű: egy kávéskanálnyi Urodonal kevés vízben minden este.

URODONAL

ERŐSÍTI A SZERVEZETÉT

Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATÓ MÁRKÁ

SPORT KÖZLÖNY

Három mérkőzés, — három vereség

Eszrevételek az AMTE eddigi bajnoki szerepléseiről

Az aradi labdarugósport ege az utóbbi hónapokban ugyancsak elborult. Az egyik aradi csapat, a Gloria, az ország legjobbainak csatájából kimaradt, a másik együttes, az AMTE, pedig már csak árnyéka önmagának. Az alsóbb osztályban játszó Gloria az első két mérkőzés sajnálatos eredménye után magára talált és most már idegenben elért értékes győzelmével biztosította legalább a Kupa-küzdelmekben való továbbjutását. Az AMTE-nak azonban három bajnoki mérkőzése végződött kudarccal és a tavaly még veszélyes ellenfélként emlegetett aradi pirosfekekete együttes sereghajtó és mintahogyan a bucaresti-i sajtó írja: biztos bajnoki pontokat jelent a veje való mérkőzés minden A-ligás csapat részére.

Három mérkőzés — három vereség. Ez az őrszi bajnoki idény eddigi mérlege, de kishitűek lennénk, ha azt állítanánk hogy az elveszett hat bajnoki pont fáj, mert hiszen azt már a hátralévő mérkőzéseken kiheverhetné az AMTE, hanem a mutatott játék az, amely kilátástalanná teszi, legalább is egyelőre a nagymultu egyesület bajnoki szereplését. Itt gyökeres változtatásokra, gyökeres reformra van szükség! A tizenkettedik órában kell cselekedni, mert ezen a lejtőn elindulva, nincs megállás és ahogyan a bajnoki hetek repülnek, úgy közeledik az AMTE a veszélyes, kiesést jelentő zóna felé. Hiába azután már a remény a tavaszi jószereplésre, mert a többi csapatok is mind megerősödtek s behozni mindazt, amit ősszel veszített az aradi csapat — már hű ábránd.

A csapat vasárnapi játéka minden kritikán aluli volt. Egvetlen hibamentes pontja sem volt az együttesnek. Széteső, csapkodó, formánküvíli játékban „gyönyörködhetek” a temesvári futballrajongók, sajnos, még az sem lehet vigasz, hogy a TMAC is kültekli színvonalon futballozott és csupán szerencsés gólokkal győzött. A TMAC olyan gyenge játékot produkált egvébként, hogy azt a tavalyi AMTE játszói könnyedséggel verte volna meg, saját otthonában. A két rossz csapat közül, győzött tehát a — kevésbé rossz... Sajnos, az AMTE formahanyatlása nagyon is szembe-futó: A Venus ellen első mérkőzésén egész mutatósan játszott akkor azonban nem sikerült. A Juventus ellen lényegesen gyengébb volt az AMTE, a csatársor egy épkézláb akciót sem tudott összehozni. A TMAC ellen, már nem is játszott: sem a védelem, sem a fedezetsor, sem pedig a csatársor nem ütötte meg az első csapat színvonalát. A védelem, beleértve Geroldot is, aki néhány

jó védést is bemutatott, hibát hibára halmozott. Geroldnak ráadásul védenie kellett Slivác néhány „életveszélyes” hazarúgását is. Slivác, helyen-

ECONOMU VIRGIL:

„A magyarok lemondtak a tologatók játékról es latin rendszerben játszottak”

Nyilatkozik a szövetségi kapitány a budapesti magyar-német mérkőzésről

Economu Virgil szövetségi kapitány — mint ismeretes — az FRFA megbízásából, mint megfigyelő, megtekintette Budapesten a magyar-német válogatott mérkőzést. Economu tegnap tért vissza Bucurestibe és az egyik sportlap munkatársának a következőket nyilatkozza:

— Budapesti utazásom, amelyet Gabriel Marinescu elnök ur kezdeményezésére tettem meg, módot nyújtott egész sereg igen fontos megállapításra, nemcsak október 21—22-iki mérkőzéseket illetően, hanem arra is, hogy lássam, milyen változásokon ment át a magyar labdarugás az új vezetés alatt, amelynek motorja Ginzery szövetségi kapitány.

— Mindenekelőtt köszönetet kell mondjak Prém Lóránd dr.-nak, Gidófalvy dr.-nak és Kenyeres Árpádnak azért a szívvelyes fogadtatásért, amelyben részesítettek és azért a figyelemért, amellyel egész budapesti tartózkodásom alatt körültekintően figyelték. Ezt a tényt kizárólag Gabriel Marinescu elnök urnak köszönhettem, aki úgy mint államférfi és mint sportember, kitűnő hírnévnek örvendő külföldön.

— Ami a mérkőzést illeti, a magyarok a győzelmet megérdemelték. A németek teljes csapatukat vonultatták fel, azonban az a mód, ahogyan a magyarok taktikája megnyilatkozott, valóságos élmény volt számomra.

Lemondtak a régi tologatók játékról és ezt az eredményes latin rendszerrel helyettesítették.

Az oldalfedezetek a szélsőket fogták és természetesen a három csatár az ellenfél utolsó védővonáig húzódtak előre. Meg kell állapítanom azt is, hogy a németek a játék egyes pillanataiban technikailag a magyarok felett álltak. A magyar győzelem elsősorban annak a Ginzery szövetségi kapitány által irányított okos politikának az eredménye, amelynek főelve a nagynevű csillagok mellőzése és azoknak fiatal tehetségekkel való helyettesítése. A németek elleni csapatban nem kevesebb, mint öt fiatal játékos szerepelt.

A válogatott meccs előtt két ifjúsági csapat

ként jó felszabadító rugásai váltakoztak a „luft”-rugásokkal. Kovács jól kezdett, később azután néhány hiábavaló „beleszállása” után, őt magát rugták le. A fedezetsorban — éveken keresztül a legjobb csapatrészből — semmi elgondolás nem volt. Szurdi ide-oda szaladgált, Szabó annyira védekezett, hogy még a tizenegyest sem lőtte be az ellenfélnek, Szaniszló volt ebben a sorban egyedüli futballista. A csatársorban Simandán határozott ígéret, nem is csinált különösebb hibát, csupán sokat kell még erősödnie. Léb és Reinhardt már a második mérkőzésen, teljesen gyengén játszottak. Fried nem tudta megértetni magát összekötőivel, nehézkes, sokat fordul, sokat driblizik és keveset, vagy egyáltalán nem lök kapura. Batrin csak akkor éled fel, amikor a mérkőzés vége felé nem marad más hátra, mint hogy középcsatárt látsszon. Pedig ebben a sorban talán csak ő lehet gólt, ha Reinhardt formán kívül van.

Nincs a csapatban, aki góllra törjön, nincs, aki egy veszélyes támadást elindítson, de minnek is volna, ha nincs, aki beféjezze? Már nemcsak egyedül a Perneki hiányzik ebből a sorból, hanem — sajnos — hiányzik a régi Reinhardt, Léb, Batrin, stb. A radikális megoldást, ami az AMTE helyzetét tisztázná, a vezetőségnek kell megtalálnia. Nem kétséges, hogy sietve kell intézkedni, hogy a hátralévő mérkőzéseken már érezhető legyen a csapat játéka ez a változás. Nem helyezésért folyik a játék, még így szezon elején sem, hanem igenis a bennmaradásért. Már most a végső bennmaradásért, mert minden hét elteltével, egy lépéssel közelebb kerül az AMTE a B-ligához.

Ha az egyesületnek nincs megfelelő anyagi alapja ahhoz, hogy kész játékosot vegyen, akkor olcsóbb, de erőteljes és szívvel-lélekkel játszó futballista után kell nézni, a csapat felírásításra szorul, ha a kripnóhált és megedzett játékosok nem tudnak eredményt produkálni. Több elgondolást kell belevinni a játékba, gólrátörés és küzdési akarás mutatkozzon meg a pályán és főként — még akkor is, ha vereséggel hagyják ott a zöld gyenét — futballt lásson a közönség kedvenc csapatától, nem pedig kétségbeesett, csapkodást, ami feltétlenül a közeledő végső összeomlást helyezi kilátásba. Remélhető, hogy még van idő keresztülvinni a reformokat és Arad nagymultu sportja, csapatainak csúfos kudarcai árán, nem süllyed a csendes feledés örök homályába.

játékát láttam és mondhatom — folytatta Economu szövetségi kapitány — hogy valósággal el voltam ragadtatva. A két gyerek-csapat olyan pompásan játszott a angol rendszert és annyi keresztlabdát még a nagy mérkőzésen sem látam, mint ebben a játékban. Ami a legszembe-tünőbb, az a játék gyorsasága volt, az, ami a magyar labdarugásból eddig hiányzott.

— Végül — fejezte be nyilatkozatát Economu — megállapodtam az október 21—22-iki mérkőzések játékvezetőire vonatkozóan és eszerint az október 21-iki B) csapatok mérkőzését Krist, a másnapi főmérkőzést pedig Dattilo fogja vezetni, akinek játékvezetésével a magyar-német mérkőzésen mindenki meg volt elégedve.

Pénieken reggel utazik az AMTE Galatiba

Az AMTE, mint ismeretes, vasárnap Galatiban játszik a Gloria CFR ellen és a csapat pén- teken reggel utazik el Aradról. Az expedíciót Gutbroth Pál és Stoffa Sándor vezetik és a csapat a következő összeállításban áll ki:

Gerold — Slivác, Lucian — Szurvi Szabó, Szaniszló — Léb, Reinhardt, Batrin, Fried, Török.

Tartalékként Siclovan utazik a csapattal.

O Zgoralski, a lengyel jégkorong válogatott játékos a lengyel menekültek között van. Egyik bucaresti-i egyesület kezdett tárgyalásokkal vele.

O Az országos teniszbajnokságokon a férfi páros döntőjében Tanasescu, Schmidt 6:2 6:2 8:6 arányban győzte le az Erős-Réthy-kettőt. A férfi egyes I. oszt. elődöntőt késő délután játszották le a következő eredményekkel: Tanasescu—Erős 6:1, 6:2, 6:1. Schmidt—Badin 6:1, 6:1, 7:5.

O A Hakoah sportklub tornaszakosztálya felkéri tagjait, hogy szombat este 8 órakor és vasárnap délután 3 órakor a zsidó iskola tornatermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek, hogy az október 8-án rendezendő tornánépélven bemutatandó gyakorlatokat és mutatványokat átgyakorolják.

MOST kell rádiót hallgatni!

555. Szuper készülék. Szuper 3 hullámsávval. Automatikus hangoló (Linodyne rendszer). Önműködő hullámsáv-váltás. Csodás vétel rövid hullámon. Fre-szupli áramkör sziléntoda lámpával. 13 m. hullámsáv. Megvilágított állomásjelző. Szabályozható szelektivitás. Csodás hang. Kivételesen kiváló hangszóró. Tökéletes hangszabályozás. Szatodugar-hangolásijelző.

**AZ ÚJ PHILIPS KÉSZÜLÉKEK
ÖNMŰKÖDŐ LINODYNE
RENDSZERŰ HANGOLÓJA**

a rádiónak új lelkes híveket szerel

Felszerelve a híres piros PHILIPS MINIWATT lámpákkal

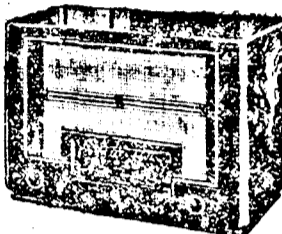
PHILIPS

A RADIOFONIA MINŐSEGI VILÁGMÁRKÁJA

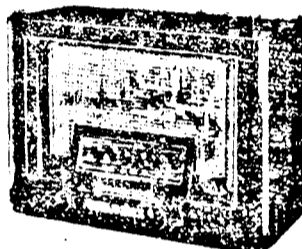

1940-BEN IS
EZ A VÉDJEGY JELENTI
A LEGJOBB RÁDIÓT

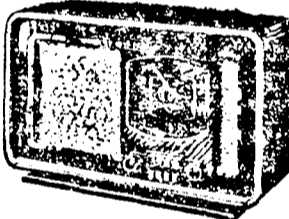
PHILIPS

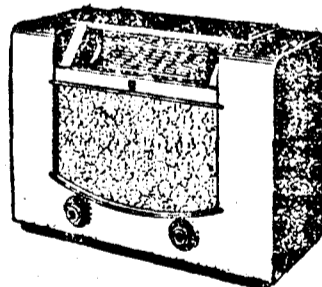
480. Szuper 3 hullámsávval... negatív reakció sokkal jobb vételt biztosít, mint hasonló áru bármilyen más készülék. Izléses modern doboz. Megvilágított arany skála.

580. Ebben az árkategóriában a legtekélyesebb készülék. Szuper 3 hullámsávval. Linodyne rendszerű automatikus hangoló. Önműködő hullámsáv-váltó. Bármely állomás hangolható bármely gombbal. A negatív reakció csodás vételt biztosít.

660. Önműködő hangolás 8 corábbal, nagyszerű vétel rövid hullámon, tökéletes tisztaságú és szűrű hang, ez néhány tulajdonsága a 660 számú készüléknek amelyet Philips elegáns dobozban mutat be.

756 B. A legjobb 6 lámpás elemes szuper, amely ma kapható. Csodás hang. Kiváló vétel rövid hullámon. Elegáns doboz. Takarékos áramfogyasztás.

Eladás havi részletekben

Vezérképviselő
Arad és a megye részére

PHILIPS RÁDIÓ-SALON

Rosenfeld Géza
Uj Neuman-ház. Tel. 12-23

Rádióműsor

— Romániai időszámlás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 29.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, időjárásjelentés. 12-03: Lemezek.
Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13-05: Lemezek. 13-30: A Stanescu-testvérek zenekara. Ion Lucian énekeszámával. 14: Színházi közlemények. 14-10: Hi-

rek. 14-30: A zene folytatása. 15-10: Időszéri közlemények.
Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19-02: Rádiózenekar.
Bucuresti, Radio-Romania. 20-15: A rádiózenekar folytatja műsorát. 20-45: Díszlemez. 21-15: Verdi: Traviata — opera lemezekről. 21-45: Hírek, sportközlemények. 23: Hírek. 23-45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.
Budapest I. 7-45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éttrend. 11: Hírek. 11-20 és 11-45: Felolvasás. 13-10: Katonazenekar. 13-40:

Hírek. 14-20: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14-30: Dory József magyar nótákat énekel, kíséri Csorba Gyula és cigányzenekara. 15-30: Hírek. 17-15: Diákféltóra. 17-45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18-40: A rádió szalonzenekara. 19-10: Sportközlemények. 20-15: Hírek. 20-25: A közönség kedvelt hanglemezei. 21-05: Külföldi negvedóra. 21-20: Operaházi Zenekar. 22-40: Hírek, időjárásjelentés. 23: A Chappy-zenekar játszik. 23-40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Toki Ilorvath Gyula cigányzenekara muzsikál.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A nemzetvédelmi iparban napi két tulórát engedélyeznek

Értekezletet tartanak a termelés fokozása érdekében a munkaügyi minisztériumban

A munkaügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében mindazon üzemek számára, amelyek a nemzetvédelem részére dolgoznak, napi két tulórát engedélyeznek, vagyis ezek munkásai napi tíz órát dolgozhatnak. Természetesen az érdekelt vállalatok kötelesek az érvényben lévő törvényes intézkedéseknek megfelelően a tuloradijakat megfizetni.

A munkatörvény értelmében tuloráztatás valamely vállalat számára egy évben csak két hónapon át engedélyezhető. Ezt az intézkedést akkor iktatták a törvénybe, amikor még nem lehetett előre látni, hogy olyan idők következnek be, amikor a teljes ipari tevékenységet a nemzetvédelemnek kell alárendelni.

Azóta a helyzetben változás állott be és az ország ipara nagyrésztének döntő fontosságú szerep jut a nemzetvédelemben. Ezért merült fel annak szükségessége, hogy az ipart a lehető leghathatósabban a nemzetvédelem szolgálatába állítsák. A munkaügyi minisztériumban N. Georgian vezértitkár elnökletével

értekezletet hívtak össze azzal a céllal, hogy a fentiekkel kapcsolatos kérdéseket megvitatásuk. Mindenekelőtt azt tanulmányozták majd, hogy mely iparágakra terjesszék ki az új munkarendszert, másrészt pedig szó van arról, hogy módosítsák a munkatörvénynek azt az intézkedését, amelynek értelmében a tuloráztatást egy évben csak két hónapon át engedélyezik. Végül pedig azzal a kérdéssel is foglalkoznak, hogy az új munkarendnél az esetleges visszaéléseket megakadályozzák.

A minisztérium semmiesetre sem akarja a munkások pihenését lehetetlenné tenni, de ugyanakkor gondoskodni akar arról, hogy a nemzeti ipar megfelelőhessen jelenlegi fontos hivatásának. A munkaügyi minisztériumban megtartandó értekezletre meghívták az iparvállalatok, a munkások, a nemzetgazdasági minisztérium, a nemzetvédelmi minisztérium, a munkakamarák, valamint a kereskedelmi és iparkamarák képviselőit.

Milyen feltételekhez köti Jugoszlávia a kiviteli szállításokat?

Belgrád. A német-jugoszláv vegyes gazdasági bizottság, amelynek évi tanácskozása októberben lett volna, Németország kérésére csütörtökön összeült Belgrádban. Ebben az évben a háborúra való tekintettel különleges feladatot kell megoldani: a jugoszláv semlegesítés összeegyeztetését a Németországnak való szállítással a rendkívüli körülmények által előidézett szállítási és fizetési nehézségeket.

Jugoszlávia a következő feltételekhez fűzi kiviteli fenntartását:

1. A vásárló államoknak rendszeresen és azonnal fizetniük kell.

2. Szolgáltatniuk kell a rendes szállító eszközöket.

3. Olyan keretekben kell tartaniuk igényeket, hogy Jugoszlávia számára lehető legyen ipari, főként nemzetvédelmi célokra szükséges nyersanyagtartalmának fenntartása.

Belgrádban megállapítják, hogy ezek a feltételek nem akadályozzák a rendes áruforgalom fenntartását Németországgal.

Megszigorítják a gyapjueladás ellenőrzését

Az aradi pénzügyigazgatóságra a pénzügyminisztériumból rendelet érkezett, amely a gyapjueladások ellenőrzésének a megszigorítását írja elő. Az átirat megállapítja, hogy igen sok kis gyapjufeldolgozó üzem, szövőde stb., amelyek cserzőüzemekben használatos gyapjút vásárolnak, amelyet teherautókon, vagy más szállítóeszközökkel juttatják el a gyárba, így ez a nyersanyag elkerüli a pénzügyi ellenőrző szervek figyelmét és az állam megkárosításával kerül a piacra. A visszaélések megakadályozása érdekében a minisztérium utasította ellenőrző szerveit, hogy állítsanak össze kimutatást azokról a gyapjumentisítőkről, amelyeket a cserzőüzemek ez év április 1-től máig eladtak. A kimutatásokban, amelyeket a pénzügyminisztériumhoz felterjesztenek, pontosan feltüntetik a vállalatot, amelynek a gyapjút eladták, a vásárló vállalat székhelyét, a vételárát, a számla sorszámát és az eladás időpontját. A rendelet értelmében a jövőben a cserző-

üzemek a nyersgyapjumennyiségek után fizetendő 1.50 százalékos forgalmi adón kívül fel kell, hogy számítsák a 17.75 százalékos proporcionális illetéket, továbbá 5.90 százalékos a légvédelmi alap javára. Ezeket az utóbbi illetékeket a külön regiszter alapján fizetik be a pénzügyigazgatóságnál. Az illetékek kiegyenlítését fel kell tüntetni a gyapjuszállítványokat elki-sérő forgalmi cédulán is.

= Megkezdődtek a jugoszláv-német tárgyalások. Belgrád. (Rador.) A jugoszláv-német kereskedelmi tárgyalások ma kezdődtek meg Belgrádban. A német bizottságokat Langfied, a nemzetgazdasági minisztérium helyettes vezetője irányítja. A jugoszláv bizottság Tihia helyettes külügyminiszter vezetésével áll.

= Románia állatkiviteli. Egy most közzétett kimutatás szerint 1939. január 1-től augusztus 31-ig az ország a következő állatkivitelt bonyolította le: 36.253 szarvasmarha, 121.690 sertés, 68.190 juh és bárány, 3.491.958 kg. sertés-, marha- és bárányhús, 935.160 kg. zsir, 391.699 kg. bacon és 1299 ló.

Tisztázzuk a kérdést:

HÁTRALÉKOS ADÓK KEDVEZMÉNYES KIFIZETÉSE. Kérdésére, amelyben az adók elévülése, valamint a hátralékos adók kedvezményes kifizetési lehetőségeiről érdeklődik, a következőkben válaszolunk: A pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló törvény 53. szakasza szerint a pénzügyi kifizetések az elküldéstől számított öt év alatt évülnek el, kivéve az adókat és az illetékeket. Ezek 10 év alatt évülnek el attól az időponttól számítva, amikor a kincstár közegei abba a helyzetbe jutottak, hogy megállapíthatták az adókat és illetékeket. Bélyegilleték-ügyekben az elévülés a következő időpontokban kezdődik: 1. Közokiratoknál, vagy közjegyzői okiratoknál a befejezés, vagy készítésük időpontjától számítva, míg 2. magánokiratok esetében attól az időponttól számítva, amikor valamely hatóságnál való beiktatásuk által biztos keletet nyertek, vagy pedig az egyik fél balála igazolja a bizonyos keletet. Ez a törvény azonban csak 1938. október 22-ike óta van érvényben. Ezt megelőzőleg az elévülés bélyeg- és illetékügyekben csupán öt év volt és így — minthogy a pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló törvénynek nincs olyan rendelkezése, amely felelősené azokat a követeléseket, amelyek már 1938. október 21-ig elévültek, — kétségtelen, hogy azokat elévülteknek kell tekinteni és ilyen esetekben felvett jegyzőkönyvvel szemben sikorral lehet védekezni. Aml a hátralékos adók és illetékek kifizetését illeti, ezzel kapcsolatban a régi éviaratókból származó állami követelések rendezésére vonatkozó törvény 7-ik szakasza úgy rendelkezik, hogy az 1932. évi január elseje előtti követelések 1939. szeptember 30-ig 10 százalékos készpénzzel és 20 százalékos Consolidare-kötvénnyel fizethetők ki. Ezen időn túl 1940. március 31-ig ezek a követelések 15 százalékos készpénzzel és 25 százalékos Consolidare-kötvénnyel egyenlíthetők ki. Viszont az 1932. január elseje előtti elküldött kihágásokból származó bírságok 1939. szeptember 30-ig 2 százalékos készpénzzel, vagy 5 százalékos Consolidare-kötvénnyel, azon túl pedig 3 százalékos készpénzzel, vagy 7 százalékos Consolidare-kötvénnyel fizethetők ki. Az 1932—33-as és az 1933—34-es pénzügyi évekből származó követelések 1939. szeptember 30-ig 15 százalékos készpénzzel és 30 százalékos Consolidare-kötvénnyel, azontúl pedig 20 százalékos készpénzzel és 40 százalékos Consolidare-kötvénnyel nyerhetnek kiegyenlítést, a bírságok pedig 4 százalékos készpénzzel, vagy 10 százalékos Consolidare-kötvénnyel, illetve 6 százalékos készpénzzel, vagy 18 százalékos Consolidare-kötvénnyel rendezhetők aszerint, hogy mikor történt a fizetés. Végül, érdeklődésre közzöljük, hogy az a körülmény, hogy most vesztik el a jegyzőkönyvet, nem változtat az adóknak azon a jogán, hogy a fenti módon fizessék ki hátralékaikat, mert az állammal szembeni adósságok rendezéséről szóló törvény 18. szakasza kimondja, hogy a tartozást úgy kell kifizetni, mintha arra az évre fizetnék, amely évben a követelés lejárt illetve amely évben a kihágást elküldték. Az adófizetők a fenti kedvezményekhez való jogukat 1940. március 31-ikén elvesztik. A kincstárnak jogában áll a követeléseket teljes egészükben behajtani abban az esetben, ha az adófizetők nem rendezik hátralékaikat oly módon, amiképen azt nekik a fentemlített törvényes rendelkezések megengedik.

— Ezeröttszáz német tehergépkocsi magyarországi bevitele. Budapest. (Rador.) A DNB tájékoztató iroda jelenti, hogy a magyar kormány jelentős vámkedvezményt biztosít 1500 német teherautó Magyarországra történő bevitelére.

— A lakásváltozások bejelentése a pénzügyigazgatóságon. Az Argus jelentése szerint sok panasz érkezett az illetékes hatóságokhoz azon rendszer miatt, amelynek értelmében a lakók kötelesek egy hónappal új lakásukba való költözésük előtt a lakásváltozást a pénzügyigazgatóságon bejelenteni és egyben be kimutatni az illetékezzel új lakbérleti szerződést is. Abban az esetben, ha ezt nem tették meg, elvesztették a lakbérleti illeték negyedévenként történő fizetésének kedvezményét. A lap most úgy értesül, hogy ezt a rendelkezést a minisztérium visszavonta és ezen túl nem kell egy hónappal előbb bejelenteni a pénzügyigazgatóságon a lakásváltozást.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

OKTATÁS
Időn érettségizett olcsón vállal korrepetálást. Címeket a kiadóba kér. 4349

LAKÁS
Háromszobás, első emeleti, ujonnan festett lakás kiadó. Str. Cloșca 12. 4381

Szép, modern, háromszobás lakás kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4382

Csinosan butorozott szoba teljes ellátással, jó házikoszt. azonnakra kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4384

Modern három szoba és mellékhelyiségekből álló lakás a Str. Cloșca 7. sz. házban kiadó. 4371

Garconlakás előszobával, fürdőszobával, alkovval kiadó. P. Avram Iancu 5—6. I. em. 4364

ALKALMAZÁST NYER

Takarító-bejárónót elsejére felveszek. Jelentkezni 11—12-ig. Cím a kiadóban. 4373

Főzítudó mindenest azonnal felvétetik. Banca Româneasca-palota, Str. Goldiș 3. III. emelet, lifthasználat. Jelentkezni 2 órától. Cím a kiadóban. 4390

VÉTEL-ELADÁS

Boroshordók 7—8 hektó között, pumpa és szállóprés eladó. Cím a kiadóban. 4383

Eladó egy jókarban levő Puch gyártmányu kerékpár. 4282

Menyasszonyi koszorú, fátjolkülönleges ségek legokosabban „Humia” nőikalap üzlet. Arad. Str. Metianu 2. 4385

Könyvtárat, főleg modern könyveket megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 4392

Ékszer, kassza, varrógépet, teljes káserendezést sürgősen keresek megbizom részére. Tempo, Fischer Elizabeta. 4379

12 lyukas Zephir-kályha és több öntött kályha eladó. Piata Avram Iancu 5—6. Hammer. 4378

KÜLÖNFELEK

Új építkezést, átalakítást, házak kivitelezését utányosan készítem. Gebhardt Antal építési vállalkozó. Ujarad. Strada Regele Ferdinand 19. 4386